ПРОМОВА

ректора Українського Вільного Університету проф. др. Марії О. Пришляк
2 липня 2024 року на «Dies academicus 2024»

Вельмишановний Альт-Ректор, Вельмишановні Декани, Професори, Викладачі, Дорогі Студенти! Високоповажані гості!

20 жовтня 2021 року Український Вільний Університет відсвяткував своє 100-річчя. Пандемія ковіду щойно вщухла, у повітрі витала надія, відчуття повернення до якогось модикум нормального життя. Наш університет планував своє майбутнє, визначав свою роль у мінливому світі. 24 лютого 2022 року світ справді змінився, різко та жорстоко, з повномасштабним вторгненням Росії в Україну, початком геноцидної війни проти українського народу. Образ нашого світу змінився назавжди. Життя університету змінилося кардинально.

Нашим першим завданням була термінова евакуація студентів і викладачів із гарячих точок війни. З приводу пандемії ковіду, війна застала багато студентів та викладачів в Україні. Після інтенсивних днів та ночей праці ми знайшли різні види транспорту для студентів і викладачів, які бажали і могли евакуюватися з України.

У Мюнхені розгорталася криза біженців. Наш університет став одним із перших закладів, куди приїжджали матері з діточками, змучені, голодні, пригноблені та травмовані. Вся адміністрація і студентські волонтери приймали їх, готували їм їжу, дарували одяг, допомагали знайти житло. Наші студенти виходили на вокзали, зустрічали приїжджих, спрямовували їх до правильних місць реєстрації та опіки.

У відповідь на болючі переживання біженців, наші студенти психології та педагогіки під наглядом викладачів заснували Центр «Грунт», який діє до сьогодні і є спрямований на розвиток дітей, скидання стресів та травм з діточок і матерів через групові заняття та психологічне дорадництво, і допомогу з пристосуванням до нових реалій. З часом центр включив у свою діяльність читання діточкам книжок по бібліотеках Мюнхена, футбольні заняття для хлопців і курси гри в шахи. В імені університету щиро дякую,

перш за все, мерії м. Мюнхен за щедре фінансування проекту в першому році, і компаніям MunichRe та InnoGip GmbH, плюс фонду Отто Екарта, за їхні дотації.

Криза біженців дала стимул створенню другого студентського проєкту «Hilfezentrum», який працює у сферах інтеграції біженців в систему освіти та в ринок праці; емоційної розрядки та психологічної підтримки; захисту від злочинів на ґрунті ненависті та дискримінації; і фіксації воєнних злочинів, вчинених на території України. З весни 2023 року проєкт працює з міським Job Center за посередництвом компанії InnoGIP. Щиро дякуємо їм за співпрацю, дякую Міграційній Раді Мюнхена, особливо членкині Ользі Дуб, за фінансову підтримку публічних заходів в рамках діяльності центру.

Гуманітарна криза в Україні дала поштовх третьому студентському проекту «Реанімобілі» з метою збору коштів для купівлі та доставки німецьких швидких для евакуації поранених із прифронтових зон. Станом на сьогодні відправлено понад 30 автомобілів, заповнених ліками на суму понад 300 тисяч євро. Щиро дякую донорам проекту: мюнхенський осередок Rotary Club, Фундація УВУ, United Ukrainian American Relief Committee, Inc. (ЗУАДК), родина Кий і ціла низка приватних німецьких донорів.

Прагнучи зібрати додаткові кошти для необхідної гуманітарної допомоги Україні, УВУ виступив спонсором серії благодійних концертів, зокрема організатором концерту в Геркулес-залі для допомоги пораненим дітям в Київській лікарні Охматдит. Студенти додали зусилля, провівши свої численні благодійні заходи.

З вибухом війни Університет зазнав великих викликів. Майже 550 нових студентів подали заявки на навчання. Ми змогли прийняти лише половину з них через різні обмеження. Все ж таки кількість студентів зросла вдвічі, а серед них число студентів, які не були спроможні сплатити своє навчання. Перед університетом постали термінові завдання для задоволення потреб студентів — пошук додаткових аудиторій, розширення пропозицій курсів і збільшення числа викладачів — все це за обмежені кошти. Ми зіткнулися з викликом впровадження гібридної системи навчання для студентів, проживаючих поза Мюнхеном, а це значить для студентів в Україні, які не могли виїхати за кордон, і біженців, проживаючих по різних містах Німеччини і Європи.

На наше щастя кілька установ виступили з допомогою. Місто Мюнхен, особливо Clemens Baumgärtner, у співпраці з фірмами MunichRe та MEAG забезпечили нам додаткові аудиторії та офіси за оплату лише комунальних послуг. Маркус Блюме, державний міністр науки і мистецтва Баварії, виділив УВУ 100 000 євро як допомогу в період воєнної кризи — суму, яку за підтримкою Баварського ландтагу міністерство повторило протягом двох

наступних років. Депутат Бундестагу Кармен Веґґе та фірма Сіменс подарували комп'ютерні ноутбуки студентам, а фірма Microsoft безкоштовно завантажила кожен комп'ютер відповідними програмами. Herzog von Bayern подарував фонди для закупівлі технологій, необхідних для гібридного навчання. Фундація Українського Вільного Університету в Нью-Йорку допомогла покрити частину витрат на навчання студентів-біженців. Ми глибоко вдячні всім їм за їхню щедрість.

Помимо важких обставин у перших місяцях війни УВУ здійснив свою освітню місію. Викладачі організували додаткові заняття, щоб допомогти студентам в Україні закінчити свої курси. Частина з цих студентів мала обмежений доступ до інтернету, знаходилася в бомблених містах, ховалася у сховищах. Викладачі вийшли за межі звичайних вимог праці, щоб відбулися захисти магістерських та докторських робіт, часто поза нормальними графіками. Це лише інформує нас, наскільки освіта важлива для наших студентів, і наскільки наші викладачі готові підтримувати своїх студентів.

Зіткнувшись із новою реальністю, з новими потребами, УВУ швидко вніс кілька змін у свою навчальну програму. Війна загострила потребу в кваліфікованих управлінцях і лідерах, які могли б очолити процеси реформ в Україні в рамках підготовки до вступу до Європейського Союзу. Цей процес стає з кожним днем більше важливим. УВУ розширив свої курси в сфері політики та інституцій Європейського Союзу і в сфері менеджменту, розпочав нову сертифікатну програму із вивчення Європейського Союзу, розробив спеціальний курс для ознайомлення студентів з процесом вступу України до ЄС.

Відбудова України набула негайного характеру, планування та підготовка до відбудови уже почались. УВУ розробив і запропонував студентам спеціальну сертифікатну програму з післявоєнного розвитку за участю європейських, американських, а також українських експертів. Випускник цієї програми, будучи двомовним і маючи міжкультурний досвід, може працювати в українських або німецьких процесах відновлення України.

Жорсткі порушення Росією прав людини та явний геноцид спонукали УВУ розширити свою програму міжнародного права, спрямовану на підготовку експертів у сфері права людини, здатних підготувати портфоліо воєнних злочинів та допомогти в судових процесах проти Росії. Зараз УВУ працює над організацією стажування студентів у Європейському суді з прав людини у Страсбурзі. Нам особливо пощастило, що деканом факультету права та соціальних наук і завідувачем кафедри права, проф. Мирослава Антонович, є колишній суддя ad hoc цього суду.

Війна завдала величезного психологічного удару по українському населенню — перш за все, дітям, матерям, солдатам, ветеранам. Спостерігається

вибух випадків поважних травм як тут, так і в Україні. УВУ підготував спеціальний 6-місячний курс з психології травми з такими практичними компонентами, як ідентифікація травми, проведення кризової інтервенції та впровадження ефективних методів роботи з травмованими особами. Наш декан філософського факультету та завідувач кафедри психології проф. Лариса Дідковська, яка є членом Європейської асоціації психотерапії, була інструментальною у розробці цієї та інших спеціальних програм з психології, які відповідають на найбільш гарячі потреби.

Цього місяця УВУ започатковує свою онлайн Knowledge Academy, яка слугуватиме усім, хто зацікавлений у вдосконаленні своїх професійних знань і навичок або бажає довідатись про Україну, її політику, економіку, історію та культуру.

У відповідь на спроби Росії заперечити Україні її історію та культуру, знищити українську ідентичність, УВУ заснував і розширює кафедру мистецтвознавства ім. Вадима Кіпи. Кафедра, під керівництвом проф. Аделіни Єфіменко, музикознавця та оперного критика, взяла на себе додаткову роль інформування німецької публіки про українську музичну культуру через концерти, лекції, спеціальні радіопередачі та публікації. УВУ спонсорував десятки концертів, розробив і реалізував проєкт «Музика для життя», в якому молоді українські студенти з України приїхали до Мюнхена і з'єдналися з німецькими студентами Вищої музичної школи для «діалогу культур», спільного вивчення та виконання творів українських та німецьких композиторів. УВУ провів спільно з університетом Людвіга-Максиміліана вечір про Соломію Крушельницьку, славетного сопрано і музу Giacomo Puccini. УВУ також спонсорував мистецькі і фото виставки, серед них виставка «Іммерсивний Світ Тараса Шевченка», яка відбулася за співпрацею з Канадським посольством у Німеччині.

На визнання УВУ в ролі амбасадора української культури нашому університету надана спеціальна нагорода «The Worldwide Cultural Diplomacy Award», а також медаль «The World Order for Cultural Diplomacy» від Ради міжнародної культурної дипломатії в США та Комітету громадських нагород в Україні.

За роки повномасштабної війни університет розвинувся динамічно — збільшив число своїх курсів і викладачів. Водночас УВУ розвинув свою співпрацю з різними німецькими університетами, включив до своєї мережі університетів-партнерів університет Ульму, Європейський Університет «Віадріна», Вищу школу музики і театру, Мюнхенську школу бізнесу. УВУ поширив свою співпрацю з існуючими партнерами — університетом Людвіга-Максиміліана і Університетом Реґенсбурґу. Варто згадати про співпрацю з «Europeum» при Реґенсбурзькому університеті в рамках проєк-

ту «Українсько-німецькі тандеми — міжкультурні студентські діалоги», фінансованого Баварською держканцелярією, і про те, що УВУ став частиною консорціуму, очолюваного Реґенсбурзьким університетом, який виграв грант DAAD для створення центру міждисциплінарних українознавчих студій.

З кожним роком війни роль УВУ як центру інформації про Україну і як моста порозуміння між Україною та Німеччиною стала більш вагомою. УВУ зорганізував три конференції та 22 помітні панелі і дискусії на тему України з фокусом на війну, геноцид, права людини, інтеграцію та міжнародні відносини — частину з них у співпраці з Фондами Фредріха Науманна за Свободу і Фондом Томаса Делєра. У лютому цього року УВУ вперше став співорганізатором і учасником панелі в рамках Мюнхенської Конференції Безпеки на тему «Європа як глобальний актор з спільним інтересом у Вільній Україні». Нашими партнерами були Бюро Європарламенту в Мюнхені і Фонд Ганса Зайделя. Минулого року УВУ брав участь у виставці Музею міста Мюнхен під назвою «Мюнхен Переміщених», яка висвітлювала досвід DP у післявоєнний період. Особливу частину експозиції було присвячено ролі УВУ в освіті українських переселенців після Другої світової війни.

Стає ясно, що профіль університету і визнання його діяльності зросли в останніх роках, про що свідчить надання УВУ двох нагород в 2023 році, яке відбулося в залі Ландтагу:

– Премію ім. Венцеля Якша за багаторічний і вагомий внесок в розвиток української науки і культури та за допомогу біженцям.
– Відзнаку «Brückenbauer» фракції СДПН за будування мостів порозуміння між Україною і Німеччиною.

Про це свідчать також:

– Запрошення ректора та представників УВУ Президентом Ландтагу, Ільзою Айгнер, як гостей на пленарні обговорення українського питання у Ландтазі.
– Запрошення від Міністерства європейських справ Баварії та міста Мюнхена стати партнером у Днях Європи в 2023 і 2024 роках.
– Запрошення студентів Вереною Осгіян, депутаткою баварського Ландтагу, на відвідини Ландтагу та дискусію з нею про справи України і студентські потреби.
– Запрошення студентів Сандрою Бубендорфер-Ліхт, депутаткою Бундестагу, на дві окремі чотириденні повністю оплачені поїздки до Берліна з відвідуванням Бундестагу та різних федеральних агенцій.
– Прийняття студентів УВУ до Студентської спілки Studentenwerk — за погодженням Міністерством науки і мистецтва, що становить надзвичайний виняток для нас як приватного університету.

Оцінюючи останні кілька років, ясно, що університет зреалізував багато з тих цілей, яких я визначила для його майбутнього розвитку, коли стала ректором — а саме:

- Більша інтеграція УВУ в німецький, особливо баварський, академічний, політичний, економічний і культурний світ.
- Розширення освітніх програм.
- Розвиток ролі УВУ як амбасадора української культури.
- Забезпечення додаткових аудиторій та житла для студентів.
- Зміцнення фінансової бази університету.

На жаль, проблема фінансового забезпечення УВУ продовжується, особливо при зростанні кількості студентів, що вимагає збільшення пропозицій курсів і адміністративної підтримки. УВУ далі стикається з проблемою пошуку додаткових і доступних по ціні аудиторій. Угода з MEAG закінчується в липні у зв'язку з продажем будівлі. Ми підписали однорічну угоду з Вищою школою філософії на використання їхніх аудиторій, але це тимчасове рішення, потрібне довгострокове рішення. Ще далі існує критичний брак житла в Мюнхені, що не дозволяє нам приймати нових студентів для очного навчання. Ці проблеми доведеться університету вирішити в найближчі два роки.

Як Вам відомо, я вирішила не балотуватися втретє на посаду ректора, і це мій останній dies academicus. У травні відбулися вибори, і професорська колегія обрала новим ректором нашу деканку філософського факультету, про яку я згадувала раніше. Дозвольте мені представити новообраного ректора проф. Ларису Дідковську.

Я закінчую свою каденцію ректора з 28 липня і відходжу з повною довірою до нової ректорки та її здатності очолити університет, спрямовувати його подальший розвиток. Я відходжу також з усвідомленням того, що у нас неймовірна університетська спільнота, і у нас Ви — наші чудові друзі та прихильники — на яких новообрана ректорка може сподіватись, які готові надати їй свою підтримку.

Я глибоко вдячна усім Вам за всі роки чудової і плідної співпраці.